

Rapport | 2017

Förstudie

Utveckling av Futurum

Helena Gomer
Bibliotekschef
Biblioteken i Södertälje
Tel: 08-523 02 259
E-post: helena.gomer@sodertalje.se

Innehållsförteckning

1. Bakgrund	3
1.1 Intressenter.....	3
1.2 Förslag på preliminär projektorganisation.....	4
1.3 Önskemål om verksamheter som fastigheten ska inrymma	4
2. Syfte (mål & vision).....	4
2.1 Målgrupp.....	5
2.2 Verksamhetens behov/ Lokalbehovsanalys	6
Gemensamma behov kring lokaler som kan användas utav alla verksamheter.	6
Biblioteket	7
Ung fritid	8
Kulturskolan.....	8
2.3 Bedömning av lokalen Futurum	8
3. Preliminär tidplan och resurser	9
4. Olösta frågor i förslaget.....	9

1. Bakgrund

Ett av kommunfullmäktiges mål är att vara en attraktiv kommun, både att bo i men även att studera i och besöka. Kultur bör ingå som en naturlig del av samhällsplaneringen där ett kulturnav med olika verksamheter kan stärka kommunens mål. Kommunalsnämnden i Järna har initierat en diskussion med målsättningen att utveckla verksamheten i Järna med ett framtida "kulturhus". Tidigare har detta diskuterats under namnet "Marängen".

Kultur- och Fritidskontoret har nu fått i uppdrag i "Mål- och budget 2018-2020" att ta fram en förstudie för utveckling av ett kulturnav enligt kommunalsnämndens önskan.

En utredning kring utvecklingen av ett kulturnav i Järna kommer att innebära tid och resurser samt central projektledning från kultur och fritidskontor i samråd med Telge fastigheter och stadsbyggnadskontoret. En analys av dagens behov kopplat till "Marängen" behöver beskrivas och konsekvensbeskrivas.

En driftbudget för verksamheten måste tas fram med bland annat utökad personalstyrka i samband med förstudien.

En volymstudie och gestaltungsprogram behöver tas fram i samråd med samhällsbyggnadskontoret, Telge fastigheter och konsulter.

Kultur- och fritidskontoret ämnar att av Lokalstyrgruppen äska kompensation för nedlagda kostnader upp till en nivå på 300 000 kr, därefter får kontoret själva bekosta förestudien.

1.1 Intressenter

I en gemensam lokal kan inrymmas dagens verksamhet med offentliga föreställningar och föreningsaktiviteter i Futurum, Ung Fritids träffpunkt, kulturskolans undervisning, biblioteket samt en utökad bibliotekverksamhet för målgruppen 10-12 år

I nuvarande lokalen, Futurums övre plan bedrivs idag föreningsverksamhet. Verksamheten omfattar allt från enklare möten/sammanträden till högkvalitativa offentliga framträdanden.

Kommunalsnämnden har under 2016/2017 rustat upp den tekniska utrustningen i allsalen/biosalen för att bli en attraktiv scen för olika offentliga framträdanden. Den tekniska utrustningen är nu i fas med de krav som ställs på denna typ av lokal förutom att det saknas en bra utrustning för digital biovisning. Den tekniska utrustningen kan flyttas till en annan lokal om resultatet blir att verksamheten skall ha helt nya lokaler.

Kommunalsnämnden gick 2017 in i ett samarbete med ABF för att intensifiera verksamheten i dessa lokaler. Kommunalsnämnden kan redan se stora effekter av detta samarbete och kan konstatera att behovet av denna typ av lokaler är stort i Järna.

Biblioteket befinner sig i dag i en lokal som inte motsvarar de tillgänglighetskrav som ställs samt att lokalen är för liten för det behov som finns i Järna. Att erbjuda s.k. "Mer öppet" (obemannad öppettid för medborgare med bibliotekskort) är inte möjligt i den nuvarande lokalen, det är på sikt önskvärt.

På nedervåningen bedriver Ung fritid en mötesplats för målgruppen 13-18 år.

Kulturskolan bedriver redan idag delar av sin verksamhet på Futurum och skulle på sikt kunna samordna hela sin Järna-verksamhet till Futurum för synergieffekter och bättre kommunikationsläge.

Det finns även önskemål om ett medborgarkontor i Järna. Vi ser stora möjligheter att i framtiden samverka kring ett målgruppsanpassat bibliotek och fritidsklubbens verksamhet för barn i åldrarna 10-12.

Ett uttalat krav är att fastigheten går att dela upp separat för de olika verksamheterna bibliotek, Ung fritid samt kulturverksamhet/scen med föreningsliv.

1.2 Förslag på preliminär projektorganisation

En styrgrupp bestående av representanter från KOF, UK, Telge fastigheter och SBK

Projektgrupp bestående av representanter från förening och anläggning, biblioteket, ung fritid, kulturskolan och utbildningskontoret.

Arbetsgrupp bestående av representanter från de olika verksamheterna samt föreningslivet.

Referensgrupper bestående av representanter från lokalsamhället med fokus på barn och unga.

1.3 Önskemål om verksamheter som fastigheten ska inrymma

- Föreningsdriven verksamhet.
- Aula/scen med foajé och projektorrum i samverkan med föreningslivet och övrig kommunal verksamhet.
- Bibliotek med möjlighet att bedriva ”mer öppet” utan bemanning vissa tider.
- Den inskrivna 10-12 årsverksamheten (lokalt behov ej framtagna).
- Ung fritidsverksamhet.
- Kulturskolans undervisning.

2. Syfte (mål & vision)

I Järna finns ett mycket utvecklat kulturliv med många aktiva föreningar och ett stort intresse för kulturella aktiviteter bland medborgarna.

Målsättningen är att, utöver den dagliga föreningsverksamheten, skall cirka 45 publika föreställningar genomföras årligen utifrån det avtal som skrivs med föreningslivet och övriga kommunala verksamheter. Utöver de publika framträdandena beräknas de inledningsvis pågå 5-6 olika gruppverksamheter dagligen. Gruppverksamheten beräknas på sikt öka med cirka 50 %.

Bibliotekets målsättning är att kunna utveckla verksamheten i takt med det behov som finns i dag i Järna. Ett bibliotek som skulle kunna erbjuda ”mer öppet”, genom att upplåta lokalen på förtroendebasis i och med att man kan komma in tidigare eller vara kvar efter stängning med hjälp av sitt bibliotekskort. En utökad samverkan med övriga aktörer både kommunala och externa kan då också ske med fokus på lokalsamhället.

En målgruppsinriktad verksamhet till åldrarna 10-12 som utgår ifrån bibliotekverksamheten låga trösklar skulle kunna utformas i Järna i samarbete med utbildningskontoret. Denna målgrupp har idag ingen naturlig plats att vistas på i samhället som inte ställer krav på ekonomi

eller engagemang. Man skall i detta sammanhang vilja lyfta fram fördelarna med ett samarbete mellan fler aktörer samlade på en och samma plats i syfte att skapa en meningsfull fritid för barn och ungdomar i Järna. Om fritidsklubben med barn i åldrarna 10-12 kan vistas i dessa lokaler finns möjlighet till läsfrämjande åtgärder i samarbete med biblioteket, vilket kan bidra till en ökad måluppfyllnad i skolan. Det kan också finnas möjlighet för eleverna på fritidsklubben att möta olika estetiska och praktiska uttrycksformer såsom musik, film, skapande under samma tak, t.ex. i samarbete med fritidsgården. Fördelen med detta är också att lokalerna är öppna för alla så de elever som inte har fritidsklubb kan också vara där och ta del av utbudet.

Ung Fritids målsättning är att erbjuda möjligheten till mer attraktiva fritids-, idrotts- och kulturaktiviteter, som kan bli betydligt större genom samverkan av lokaler, kommunal verksamhet och det lokala föreningslivet. Ung fritid avser att på detta sätt tillgodose fler ungas behov av meningsfulla fritidsaktiviteter och att detta i sin tur kommer att generera ökad besöksfrekvens på sikt till sin och andras verksamheter. Ung fritid eftersträvar att verksamheten på sikt ska förutsätta ungdomars delaktighet och bygga på deras egna erfarenheter, kunskaper och intressen. Fritidsgården ska inledningsvis driva 4-5 gruppverksamheter dagligen. Därför beräknar Ung fritid att ungas egenproducerande av grupp/verksamhet ska öka med på sikt med den nya samverkan.

Kulturskolans målsättning är att kunna bedriva musikundervisning, såväl i mindre grupper som i större ensembler, i ändamålsenliga och centralt belägna lokaler för att nå så många barn och unga som möjligt i Järna. I dagsläget erbjuder Kulturskolan instrumentundervisning 5 dagar i veckan i Järna, utspritt på fem olika platser och med 1-5 lärare som arbetar parallellt. Ett önskemål är att samordna detta till att vara på samma plats. På sikt är ambitionen att även bredda utbudet till att innefatta teater, dans, konst/konstnätverk och film.

2.1 Målgrupp

Verksamheten i Järna ska samspela med lokalsamhället och kommer att rikta sig främst till barn och unga, funktionshindrade i alla åldrar men verksamheten omfattar även vuxna deltagare och besökare.

Det organiserade föreningslivet spelar en viktig roll för att nå kommunens mål om en meningsfull och hälsosam fritid för kommunens medborgare, framförallt för barn och unga.

Bibliotekets roll har under många år utvecklats från att enbart vara en plats för litteratur och berättelse till att vara en öppen mötesplats. Närheten till bibliotek är viktig för att man som medborgare ska kunna utvecklas och vara en aktiv och demokratisk medborgare i samhället. Barn och ungas språkutveckling och läsning är ett högt prioriterat område. Utöver detta ska personer med funktionsvariation, de nationella minoriteterna samt personer med annat modersmål än svenska ägnas särskild uppmärksamhet.

I Järna kan det utvecklas en specialinriktad biblioteksverksamhet för målgruppen 10-12 år. Detta bör göras i samråd med Utbildningskontoret och deras verksamhet fritidsklubben. Ett bibliotek som erbjuder möjlighet till att kunna ligga och bara växa, men också ett ställe med kloka och närvarande vuxna, som kan guida en vidare i livet.

Ung fritids övergripande mål är att förbereda unga för vuxenlivet genom att bidra till deras personliga och sociala utveckling. Fritidsverksamheten utgår från ett främjande perspektiv med det

icke-formella lärandet i fokus. Ung fritids roll är att aktivt stimulera och stödja ungdomar 13-18 år att engagera sig i och ta ansvar för fritidsgårdsverksamheten.

Kulturskolans målgrupper är barn och unga från 8 år och uppåt som vill spela instrument, enskilt eller i grupp.

2.2 Verksamhetens behov/ Lokalbehovsanalys

Verksamhet: Gemensamt "kulturhus" som är till för Järnaborna. Öppet från tidig morgon med bland annat utökat "Mer öppet" bibliotek, föreningsverksamhet, utställningar, fritidsverksamhet, föreställningar m.m. Totalt beräknas lokalerna för föreningsaktiviteter och offentliga föreställningar som mest ha cirka 250 samtidiga besökare vid större arrangemang.

Gemensamma behov kring lokaler som kan användas utav alla verksamheter.

- All sal/ Biosalong s.k."Black box" med Scen. Kan användas även till biblioteket och kulturskolan verksamhet Fria golvytor i allsalen genom "att ersätta de fasta bänkraderna" med en skjutbar läktare för 150 sittande personer. Detta för ett mer flexibelt nyttjande.
- Sammanträdeslokal/utställning/dans för 40 personer. Delbar genom skjutvägg. Entrehall/foajé för att kunna ta emot 250 personer vid arrangemang, ska användas av alla verksamheter. Gemensam entré ska även kunna användas till utställning här bör man utreda ytterligare bibliotekets behov av "Mer öppet".
- Pentry för föreningsarrangemang. Kan kombineras med ett fik i entrén – kan även användas som ett pedagogiskt kök till Ung fritid. Behöver IM-kanal, fettavskiljare för enkla tillredning.
- 2 loger för omklädnad/dusch.
- Publika toaletter, könsneutrala för en besöksmängd på ca 250 personer.
- HWC 1 st.

Rörelser i lokalen:

- "Mer öppet"- Besökare kan komma in i biblioteket med sitt bibliotekskort mellan 07.00-10.00 samt efter stängning mellan 18.00- 21.00.
- Föreningsverksamhet mellan 07.00-23.00
- Arrangemang, föreställningar mm som kräver biljettförsäljning.
- Besökare till utställningar i Foajén.
- Besökare som väntar på något barn som deltar i kulturskolans verksamhet.

Personal/personer:

- Personalrum. Kan kombineras för alla verksamheter innehålla, vilorum, pentry med Micro sittplatser för ca 10 personal
- Personal toalett samordnas med övriga enheter totalt för 10 personer varav 1 HWC.
- Litet mötesrum ca 10 personer. Kan användas av fler verksamheter.
- Kontorsutrymme för 1 person, kan ligga i anslutning till en gemensam reception.

Särskilda funktioner:

- Låsbara förråd. (Förutsättning för flexibla lokaler) här behöver alla verksamheter egna förråd
- Akustiken mellan enheternas olika verksamheter behöver utredas av akustiker under projekteringsfasen i samråd med arkitekt

Biblioteket

Folkbibliotek som är öppet för allmänheten. En entré för meröppet som har eget skalskydd. Här kan man både låna och lämna tillbaka böcker

- Synlig entré till biblioteket med möjlighet till ”mer öppet” kan kombineras med kulturskolans verksamhet.
- Infodisk- samordning kan ske mellan kulturskolan föreningsliv ev. medborgarkontor och ung fritid.
- Läsplatser och studieplatser.
- En avdelning för barn och unga.
- Datorplatser med Pressdisplay och Netlon datorer att låna.
- Bokhyllor på hjul för bättre flexibilitet (ca 700 hyllmeter) Avståndet mellan hyllorna måste anpassas till rullstolar.
- 2 Studierum/konferensrum för 4-6 personer.
- Datasalsplats för 8 personer kan användas av övriga verksamheter i huset
- Utställningsyta- kan vara i entré hallen.
- Förråd/bokmagasin 10 kvm.
- Flexibelt utrymme anpassat för program, samtal och studier. Mycket aktivitet vid program, annars ett stängt rum eventuellt med tysta studieplatser. Mellan 10 -15 personer kan samköras med kulturskolans verksamhet- kan justeras med schemaläggning.
- Möjlighet att kunna bedriva verksamhet innan och efter ordinarie öppettider.

Personal/personer:

- Kontorsutrymme för 6 personer med arbetsplats för biblioteket kan ev. kombineras med ung fritid och förening och anläggning.
- Pentry till personal. Kan samordnas med övriga verksamheter.
- Beroende på lokalen kommer två-tre personal vara på plats samtidigt. Helst på ett plan för att spara på personalkostnader.
- Upp till 50 besökare i rummet på samma gång.

Rörelser i lokalen:

- Varierande. Några stannar timvis och läser, använder datorer eller deltar i programverksamhet. Andra gör/hämtar det de behöver och går efter 5 min.
- Misstänkta proppar: Utlåningsautomaten, kö till datorer och kopiator.
- Verksamhet innan ordinarie öppning med slutna mindre grupper så som att ta emot förskolor, SFI grupper ca 15-20 personer.
- ”Mer öppet”- Besökare kan komma in i biblioteket med sitt bibliotekskort mellan 07.00-10.00 samt efter stängning mellan 18.00- 21.00
- Personalen börjar en timme innan och är kvar en kvart efter öppettider.

Särskilda funktioner:

- Larmbågar till huvudentré.

- Möjlighet för besökarna att ladda sina datorer och andra mobila enheter.

Ung fritid

- Har behov av ett utbildningskök totalt för 6 personer
- Har behov av en inspelningsstudio ca 15-20 kvm/st. viktigt med bra akustik totalt 3 personer. Inspelningsstudion ska vara avdelad i två rum med s.k. ”rum i rummet” En replokal kan ev. kombineras med kulturskolan.
- Förråd.
- Utrymme för skapande verksamhet 15-20 kvm: Makersspace ev. utrymme med keramikugn. Kanske att man bränner någon annanstans. Detta kan kombineras med kulturskolan och bibliotekets verksamhet för 10-12 och föreningslivet totalt plats för 15 personer. Frågan behöver ytterligare utredas.
- Utrymme för motorverkstad 50 kvm bra ventilation. Kan kombineras med kulturskolans konstutbildning.
- Entré med träffmöjligheter ”med häng” för målgruppen- vardagsrummet - i anslutning den allmänna entrén ca 30-40 personer.
- Kontorsutrymme 2 arbetsplatser för 4 personer i närheten av verksamheten.
- Datorsal för LAN mm 15-20 kvm.

Kulturskolan

- Två undervisningsrum på ca 12 kvm för 5 personer användas ca 1 dag i veckan (I framtiden ytterligare ett rum, och undervisning fördelad över 5-6 dagar. Vardagar ca 15.00- 20.30, lördagar ca 9-14).
- Ett undervisningsrum för grupp verksamhet för ca 10-15 personer – samordnas med konferensrummet.
- Tillgång till scen/black box för konserter och uppspel tillsammans med övriga verksamheter i huset.
- Låsbart förråd för förvaring av instrument och utrustning.

2.3 Bedömning av lokalen Futurum

Av de lokaler som idag finns på Futurum bedöms allsalen kompletterad med digitalt biosystem samt med justering av läkterfunktioner, golv, höjning av scenen samt ytskiktsreoveringar väl motsvara behovet. I dag fungerar inte tillgängligheten i lokalerna som varken har HWC eller automatiska dörröppnare. För föreningsmöten saknas idag ett pentry för enklare servering i samband med möten.

Ung fritids lokaler är idag funktionella men upplevs vara för små och få för att täcka det behov på mer verksamhet som unga i Järna efterfrågar. Både musikstudio och motorverksamheten skulle behöva större utrymmen samt ytterligare rum för andra aktiviteter. Detta betyder att fritidsgården har behov av utöka sina totala ytor för att skapa dessa utrymmen. Arbetsytorna är få men väl använda, fritidsgården idag har olika aktiviteter i samma rum för att skapa mervärde för ungdomarna. Järna har t ex datorprogrammering med 3D-skrivare i Makerspace utrymmet (pysselrum). Störningsfaktor är dock hög, det är svårt att hålla en workshop när det t ex spelas biljard i samma utrymme. Följaktligen blir det svårt att ha fler än en aktivitet igång åt gången och därför finns ett behov av att få tillgång till ytterligare 1-2 rum. De skulle möjliggöra en

utökning av verksamheten. Aktiviteterna i Makerspace skulle behöva isoleras till ett avsett rum där unga har chansen att arbeta i en lugn och givande arbetsmiljö.

Ung fritids verksamhet saknar en utemiljö i anslutning till verksamheten. Entrén ligger framför en parkeringsplats som i sin tur angränsar till radhustomter. Personalen har haft en del diskussioner med boende i dessa hus angående skadegörelse, nedskräpning och andra störningsmoment som de boende upplevt att unga ligger bakom. Ur denna synpunkt så önskar personalen att entrén flyttas, alternativt anpassas så att man minimerar riskerna för att detta fortsätter.

Kulturskolans bedriver idag enbart brassundervisning på fredagarna i nuvarande Futurum. Lokalerna är i dagsläget för få, inte anpassade efter verksamheten och erbjuder inga möjligheter att utvidga verksamheten, vilket är Kulturskolans ambition.

Biblioteket bedriver verksamhet i andra lokaler som inte är tillgänglighetsanpassad eller är tillräckligt anpassade för den biblioteksverksamhet vars besökarantal ökar.

3. Preliminär tidplan och resurser

- Beslut gällande förstudie tas i Kultur och Fritids nämnd, Järnanämnden - mars 2018.
- Förstudie klart till respektive nämnder – december 2018
- Projektering – våren 2019
- Produktion – hösten 2019
- Byggstart – våren 2020

En utredning kring utvecklingen av ett kulturnav i Järna kommer att innebära tid och resurser samt central projektledning från KOF kontor i samråd med Telge fastigheter och Stadsbyggnadskontoret.

4. Olösta frågor i förslaget

En driftbudget för verksamheten måste tas fram med bland annat utökad personalstyrka. En volymstudie och gestaltnings program behöver tas fram i samråd med Telge fastigheter och konsulter.